

LJUDSKI GLAS

== POLITIČNI TEDNIK ZA SLOVENSKO LJUDSTVO. ==

Izhaja vsak petek in stane za vse leto 12 K, za pol leta 6 K in za četrt leta 3 K. Posamezna številka stane 30 vinarjev. Inserati po dogovoru.

Vse dopise in pošiljatve je frankirati in naslavljeni na: „LJUDSKI GLAS“, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6, I. nadstr., Učiteljska tiskarna.

Somišljenikom!

Naš „Ljudski Glas“ se je že precej razširil, zlasti na Spodnjem Štajerskem. Ljudstvo ga rado bere. Saj je pa tudi neustrašen zagovornik ljudskih pravic, pove resnico na desno in levo. Da pa bo mogel „Ljudski Glas“ uspešno vršiti svojo nalogo, zato je treba, da se število njegovih naročnikov še pomnoži in sicer prav izdatno pomnoži. Naš list naj prihaja v vsako vas, povsod naj dobi bralce in dopisnike.

Prosim Vas, somišljeniki, pridobivajte nam novih naročnikov. Naročnina je nizka, ako pomislite, kako je danes drag papir in tisk. Če ne bomo našli odziva, potem je vse zaman, ljudstvo bo znova zašlo v suženjske razmere.

„Ljudski Glas“ bodi kakor domač prijatelj, ki prihaja v hišo vsak teden enkrat, da pove ljudem, kako je na svetu in zakaj je tako in kako bi lahko bilo. Zato prosimo somišljenike vsepovsod, da nam pošiljajo tudi dopise iz svojih krajev.

Ne pozabite, da je naš list tisti, za katerega se najbolj boje, da bi se razširil med ljudstvom. On je strah klerikalne in liberalne korupcije!

Širite ga, nabirajte naročnike in dopisujte vanj!

Agrarna reforma in še kaj.

Vsak nov dan nam podaja nove dokaze, da možje, ki danes krmarijo našo državo, niso zmožni dati ljudstvu pravic in kruha. V teh mesecih, kar imamo novo državo — pravzaprav kraljestvo — smo brali že na tisoče obljub, kaj bo vse storjeno v prid ljudstva. Obljube so ostale — dejanja pa so izostala.

Danes moramo ljudstvo znova opozoriti na agrarno reformo, to je na pravično razdelitev zemlje. Pri tem se hoče ljudstvo prav zares temeljito — ogoljufati. Več ko do razprav in razgovorov do slej res ni prišlo — žal! — ampak že ti razgovori in načrti dokazujejo, da bodo vse to tako lepo uredili, da tisti, ki že kaj ima, še nekaj dobi, tistemu, ki nič nima, pa — figo!

Da se velika posestva razdele med ljudstvo, zato so v naši državi imenovali posebnega ministra. Ta minister — dr. Poljak se piše — je liberalec. On ima po raznih deželah svoje poverjenike, ki mu naj pri tej „delitvi“ pomagajo. Pri nas na Slovenskem je ta človek — piše se za drja. Lukana! — okrajni glavar! Po mišljenju je liberalec. Zanj so pa bili tudi klerikalci, ki danes z liberalci skupaj vladajo „naše pobožno, verno ljudstvo“.

Vsi ti ljudje so se zbrali v Belemgradu, da se razgovore, kako bodo to agrarno reformo izvedli. Od Slovencev so povabili k temu posvetovanju še enega advokata, enega profesorja in veleposestnika z Vrhnike, g. Lenarčiča. Kmeta, bajtarja, dninarja — od teh ni bilo nobenega poleg. Čemu? Saj jim ne mislijo dati prav ničesar. Vse gre za tem, da se nobenemu ničesar ne dá in se veleposestnikom, grofom, baronom in drugim nemškim in slovenskim pijavkam, ohrani kar imajo. Sklenili so, da se onemu ne sme nič vzeti, kdor ima 400 hektarjev gozda. 400 hektarjev, to je prilično 800 johov, dragi bralci! Pri nas, to vedo vsi, so večinoma gozdi, ki prihajajo v poštev pri agrarni reformi. Vsak sme imeti 800 johov gozda. Vzemimo primer: Grof A. ali baron B., ali recimo g. Lenarčič, ima 50.000 johov gozdov. On ima ženo in 4 otroke; družina šteje torej 6 članov. Na vsakega od teh v zemljiški knjigi prepíše po 800 johov, in ker je 6×800 johov 4.800 johov, je mož iz vode. Ti kmet, ti bajtar, ti dninar, pa glej, kako in od česa boš živel. Še najbolj ustrežeš ti gospodi, ako se odpraviš z doma, s trebuchom za kruhom — najboljše v Ameriko.

Taka pravica se reže ljudstvu, kadar o njej odločajo gospodje liberalci in klerikalci! Pravice namreč ni, in tisti, ki se na njo sklicuje, je revež. Pravica je oblast, je misel in hotenje tistega, ki ima moč. In dokler pri nas ljudstvo nima moči in oblasti, tudi svoje pravice ne bo dobilo. Tega naj bi se ljudstvo zavedalo. Iz tega spoznanja pa samoobsebi sledi, da ljudstvo ne more nikoli priti do moči in oblasti, če ne bo organizirano v svojih društvih, kjer ni ne liberalnih, ne klerikalnih škricov. Ti škrici so med vojno naganjali ljudstvo v klavnice za avstrijskega cesarja, sami pa so se skrivali po raznih pisarnah; sedaj pa sami ne vedo, kako bi najbolj učinkovito kazali „navzgor“ svoje „jugoslovansko“ prepričanje. Preje so delali z gavgami in kehami, in sedaj groze z gavgami in kehami. Kar en sam primer naj navedemo. V Ptujju gospodari nek okrajni glavar — za Pirkmajerja se piše! — ki ne ve, kako in kaj bi, da bi se pokazal večjega „Jugoslavana“. Šel je in pisal v „Slovenski Narod“, kako se mora v naši državi organizirati policija; najraje bi imel, da bi na vsake tri „državljanke“ prišel vsaj po en policaj. Vidite, dragi bralci, v tem se kaže vsa miselna in možganska mizerija našega političnega uradništva in naše inteligence.

Pa vrnimo se nazaj k agrarni reformi. Pri nas so nekatera veleposestva in graščine že pod državnim nadzorstvom. Vi mislite, da bodo ti nadzorniki-strokovnjaki, ki bodo dobro gospodarili in so ljudstvu naklonjeni. Kaj še! Gospodje imajo toliko ljudi, ki jih morajo preskrbeti,

da je groza. Ni treba, da je človek strokovnjak, da kaj razume, zadostuje, da je bil ali pa je še dober liberalni ali klerikalni agitator. Tako vidimo, da nadzorujejo grofovske hleve advokati in profesorji. Na Štajerskem so državna nadzorstva, ki nesejo na leto po mnogo tisočakov, po 20.000 K in več. In nadzornik — je advokat, pravdar, ki se razume na gospodarstvo toliko, kakor zajec na boben. Ti delovni človek, ki si vse svoje življenje trdo garal, pa glej, molči in delaj — sicer prideš v keho in iz kehe na gavge — kot izdajalec domovine, puntar, revolucionar in „boljševik“!

Tako se dela pri nas, ker se ljudstvo ne gane, ker molči, ker se ne organizira, ker ne razširja naših, socijalističnih listov.

Dajte, genite se! Vsak naj se napoti do soseda in mu naj razloži te reči, vsak naj razširja naš list, da bo naša armada večja in končno tako velika, da bo igraje pomedla s takimi nesramnimi razmerami.

Trgovina.

Moderna človeška družba se je na svoji kulturni poti tako razvila, da posamezna družina ne more več zadoščevati svojim vsakdanjim življenjskim potrebam samo s svojim delom, s svojim proizvajanjem. V starih časih je kmečka družina vse, kar je za svoje življenje potrebovala, proizvajala v svoji lastni hiši, ali pa v svoji zadrugi. Kmet si je sam napravil lesen plug za oranje, voz, grablje, vile, nož, sekuro itd. Ženske so v hiši predle prejo, tkale in šivale vso obleko za vso družino. Tudi čevlje, pokrivala in drugo si je družina sama pripravljala. To je bilo tem lažje, ker se otroci, ko so se ženili, niso selili iz hiše in očetove zemlje, ampak so ostali v nji in na zemlji očetovi — te je bilo za vse dovolj — in niso delali vsak zase, ampak vsi za vse, vsi za gospodarsko z drugo, kakor so to naši pradedje imenovali.

Že v taki zadrugi — po Hrvaškem in na Balkanu ostanki takih zadrug še obstoje, na Ruskem pa živi osemdeset odstotkov kmečkega ljudstva še vedno v njih — se je proizvajanje začelo deliti. Nekateri moški in ženske so delali po večini na polju, drugi so skoro samo šivali obutev in obleko, tretji pripravljali orodje itd. Jasno je, da je bilo tako razdeljeno delo mnogo boljše in izdelani proizvodi mnogo bolj popolni. Človeška družba je v vsi produkciji napredovala.

Delitev dela pa je šla dalje in dalje in kmalu so se gotovi proizvodi izdelovali samo še v mestu, kjer je človek našel boljše pogoje (boljšo delavnico, boljšo razsvetljavo, večja naročila itd.) za svoje izdelovanje. Tako smo dobili obrtništvo, profesijoniste.

Profesijonisti niso več obdelovali polja, ali zato pa so vendarle potrebovali poljske pridelke, pšenico, rž, krompir, fišol itd., skratka živila, brez katerih se nikjer živeti ne da. Živila so lahko dobili pri kmetu za svoje izdelke, katere je kmet potreboval zase in v svojem kmetijstvu. In prvotno so se gotovo izmenjavali proizvodi za proizvode, blago za blago. To je bila naturalna izmenjava.

Ali mesta so rastla, delitev dela vedno bolj napredovala, nove in boljše izdelke je bilo treba iskati vedno v bolj oddaljenih krajih, kamor se velike množine izdelkov v negotovost ne more prenašati in iskati zanje zamene in tako je bilo treba vpeljati neko posredovalno sredstvo za izmeno, sredstvo, ki se je lahko prenašalo. Tako sredstvo je bilo v začetku železo, potem baker, potem druge kovine in danes srebro in zlato, ali pa celo papir, ki nam daje pravico do srebra ali zlata, ki je kje v kaki banki naloženo. Čim bolj redka in dragocena je kovina, ki posreduje izmenjavo izdelkov, tem manj je je treba, tem lažje se vrši izmenjava. Zaradi tega se dandanes sploh redko prenaša in plačuje kovani denar (srebro, zlato), ampak se plačuje samo z nadomestilnim papirjem, z bankovci, menicami in drugimi vrednostnimi papirji.

To pa je denar — nesreča človeškega rodu — in z njim je dobila izmenjava blaga popolnoma drugo obliko, obliko, ki se imenuje trgovina.

Prej, v naturalni izmenjavi, so po navadi izmenjavali izdelke producenti sami med seboj. Kolar je napravil kmetu voz, plug in je prejel od kmeta neposredno odgovarjajočo količino živil (moke, krompirja, fižola itd.). Tu je šla vrednost za vrednost, množina dela približno za enako množino dela.

Sedaj pa nastopa posredovalec med tema dvema producentoma, to je trgovec. Njegovo načelo je, da kupi čim bolj po nizki ceni pri kmetu živila in jih proda čim dražje v mestu kolarju, kovaču, delavcu, t. j. vsem onim, ki živil nimajo. Istotako napravi s produkti, ki jih pokupi v mestu, da jih proda na deželi. On hoče zaslužiti in čim več zaslužiti in za ta njegov zaslužek se vse blago, ki gre skozi njegove roke, podraži.

Ako pa postane blago v rokah trgovca dražje, ne postane tudi boljše. Njegova vrednost se ne poveča, le cena poskoči. Vrednost daje blagu samo delavčeva, oziroma kmetška žuljeva roka. Vrednost mizi ali stolu da samo oni, ki je v gozdu drevo posekal, ga obtesal, razžagal, obdelal in mu dal uporabno obliko, mize ali stola. Množina in kakovost njegovega dela, ki ga je nakopičil v izdelani mizi ali stolu, je prava vrednost teh predmetov in samo ta in še trošek za prevoz do onega, ki jih potrebuje, bi morala biti tudi prava cena tega blaga. To velja za vse stvari. To velja ravno tako za vse produkte kmetijstva in za vse tovarniške proizvode.

Ali ne samo to, da izdelki v trgovčevih rokah ne pridobijo na svoji vrednosti, dočim se dviga njihova cena, nego ta vrednost se kaj pogosto celo zmanjša, ker trgovec, da bi več zaslužil, izdelke dostiokrat umetno kvari ali ponareja. Naravnemu dobremu olju, vinu, žganju itd. prilije slabejše olje, slabejše vino, žganje, ali pa še celo vode, barve itd., samo da več profitira.

Ali to ni še vse. Trgovina je organizirala in zgradila ogromen, čudežen aparat za umetno dviganje cen in za doseganje čim večjih profitov. Trgovina ima svoje „Trgovske komore“, po katerih dobiva brza in točna obvestila iz vseh svetovnih trgov o cenah, sklepih in zvezah, tako da more izkoristiti vsak neugoden trenotek konsumentov in producentov v svoj profitarški namen. Ona je vedno dobro poučena, kje je dosti blaga, da ga

kupi po nizki ceni na dotičnem trgu in potisne cene na drugem kvišku. Istotako pa tudi ve, kje ga je najmanj, da ga brzo odloži na dotičnem trgu in izkoristi zase to ugodnost. Take položaje, kjer lahko hitro obilno zasluži, nazivlje dobro trgovsko konjunkturo.

Trgovske konjunkturo pa si trgovina umetno ustvarja. Sredstva za ustvarjanje dobrih trgovskih konjunktur so: akcijske družbe, banke, monopoli, trusti in borze.

Jasno je, da je trgovsko podjetje tem bolj plodovito, s čim večjo množino denarja dela trgovec. Trgovec, ki ima dosti denarja, kupi lahko blago tudi tedaj, kadar ga ne rabi, ako mu dobro kaže in ga proda, kadar se mu ponudi najboljša prilika za to. Ako ima dosti denarja, blago tudi nagromadi in ga ne proda takoj, zato da nastane pri konsumentih večja potreba in da so ti prisiljeni, plačati ga po cenah, ki jih trgovec želi. Da morejo torej trgovci delati s čim večjim kapitalom, se združijo. Več trgovcev skupaj se zedinijo v eno samo podjetje, vložijo vanj čim največ denarja, si izvolijo svojega ravnatelja in posluje kot družba — akcijska družba. Mastne dobičke, veliko večje kakor bi jih mogel posameznik delati, si potem ta lepa družba medsebojno razdeli.

Da bi pa bil denarni rezervoar še večji, si ustanove trgovci svoje banke, ki pravzaprav v moderni trgovini vodijo vse denarne posle, trgovci sami pa postanejo samo mastno plačani bančni agentje, ali pa dele z banko bogati plen, ki so ga v družbi z njo in z njeno pomočjo iztisnili ubogim konsumentom, t. j. kmetom in delavcem.

Ali kapitalistična gospoda se še ne ustavi pri tem vijaku. Drugi, še uspešnejši vijak, ki se ga poslužuje za navijanje cen, je monopol. Več trgovcev iste vrste, n. pr. trgovci z obleko, obutvijo, kavo, sladkorjem itd., ki živijo v istem mestu, isti deželi ali državi, sklene medsebojen dogovor, da bodo prodajali dotične predmete vsi po eni in isti ceni. Ustanove si posebno vodstvo, ki določa cene in ki vodi kontrolo, da res vsi prodajajo samo po dogovorjeni ceni. Kdor se tega dogovora ne drži, mora plačati dogovorjeno kazen; ako se ne pokori, ga izključijo iz monopolne družbe in potem mu tako dolgo konkurirajo, da propade. Z monopolom si torej trgovci zagotovijo trg in potem poljubno navijajo ubogim konsumentom cene njihovih potrebščin.

Toda velekapitalistična gospoda gre dostikrat še dlje. Ona se ne zadovolji s tem, da združi podjetja samo kake dežele ali države, nego gleda, da dobi gotove produkte vseh držav, vsega sveta v svoje roke in tako strašno trgovsko organizacijo imenujejo trust. Poznani so ameriški trusti železa, petroleja, premoga itd. To so torej zakonite roparske družbe, ki jih trpe sedanje države. Te družbe odirajo delavce in kmete brez srca in brez sramu.

Jasno je, da nastanejo med temi poželjivimi in grabežljivimi roparji kaj lahko spori za trge, za trgovska območja in to je pravzaprav ono, kar goni navsezadnje delavce in kmete v vojno. Vojne nastajajo vedno vsled tega, ker pridejo interesi velekapitalistov v navskrižje. Amerika je proglasila, da ne stopa v svetovno vojno zaradi svojih interesov, zaradi tujih zemelj. Proglasila je vnaprej, da neče okupirati nobene dežele in zaslužiti nobenega naroda — to pa je bila laž. Amerika je stopila v krvavo klanje svetovne vojne zato, ker hoče raztegniti svojo trgovino, svoje monopole in svoje truste tudi na Evropo, česar prej, dokler je obstajala bogata Nemčija in druge bogate zemlje, storiti ni mogla. Wilson torej ni bolj pošten od drugih kapitalistov.

In tako postajamo vsi samo sužnji trgovine. Ona nas ropa in živi neopravičeno in nepošteno od naših žuljev. Ona nas odira in nam navija cene do brezmejn-

nosti. Ona ustvarja posebno plast ljudi v narodu, poseben razred, ki živi na stroške delavcev in kmetov, bogato in razkošno živi od njihovih žuljev, dočim oni sami propadajo v bedi in revščini. Obsojeni so na večno delo, na večno črno roboto od zore do mraka, od mraka do zore, dočim ta gospoda, objestna in ošabna, plava po vsem svetu v bogastvu, brezdelju, lenobi in izobilju. To so buržuji, pijavke, mi kmetje in delavci pa trpini, proletarci.

Vprašanje je, kako dolgo bo to še trajalo?

Odgovor je lahak: dokler bomo sami hoteli.

Kje je pot iz te anarhije?

Ta pot je blizu in treba je samo, da stopimo nanjo. Ta pot je socializem. Socializem zahteva, da se odpravi svobodno trgovino. Vse banke, vsi denarni zavodi, vse združne zveze morajo takoj preiti iz privatnih rok v deželne, oziroma državne in prevzeti vso trgovino. Samo država, t. j. zadruga vseh konsumentov in producentov naj ima pravico uvažati in izvažati blago in ga izmenjavati in širiti med konsumente. Trgovci postanejo deželni nastavljenici in ne smejo delati več za svoj lastni žep. Vsak deželni trgovski nastavljenec dobi samo svojo plačo in bo presbrbljen za svojo starost, denarja, kapitalov iz žuljev kmetov in delavcev pa si ne bo več nabiral in spravljaj za svoje potomce in za zatiranje ubogih delavcev.

Socialisti zahtevamo, da mora vsak delati in vsak živeti od dela svojih rok. To pa se danes ne godi. Trgovina si je ustvarila svoj poseben način države, kjer je vse polno uradnikov, biračev, advokatov, sodnij, policije in vojakov, ki so potrebni samo zanjo, da jo varujejo, da nas lahko mirno izsesava in ki vsi živijo samo od žuljev kmetov in delavcev. Ogromen del vsega tega državnega aparata, ki danes podpira samo buržuje proti kmetu in delavcu, bi bil nepotreben, ako ne bi bilo trgovine. Trgovina nam torej pije kri v dosti večjem obsegu kakor domnevamo.

Treba torej odpraviti trgovino, ki je zločinska. Poglejmo samo okolo sebe, pa bomo videli, kako so si v tej vojni nabrali vsi trgovci velikanske kapitale, dočim je kmet in delavec obubožal, umiral za buržujski kapitalizem in povrh bo moral nositi ogromne vojne stroške, ki mu jih je naložila bivša brezvestna vlada in pa nova vojna bremena, vojne odškodnine, ki mu jih bodo naložile Francoška, Angležka, Amerika, Italija in druge ententne države.

Na vse zadnje pa se bomo zopet bližali, ako ostanemo na tej kapitalistični poti, ravno takemu gospodarskemu in moralnemu polomu, kakršnega smo doživeli sedaj.

Proč torej s svobodno trgovino! Zahtevamo socializacije vse trgovine, vseh bank in vseh advokatov! Samo v socializirani trgovini je mogoče nesebično razdeljevanje vseh izdelkov in pridelkov in samo na ta način pridemo do res čenega življenja. Ne dajmo, da nam pijejo kri pariški, londonski in newyorški kapitalisti, katerih niti ne poznamo! Hočemo družabno solidarnost in vzajemno družabno podporo med konsumenti in producenti in izključitev vseh posredovalcev med nami.

Hočemo socialistično državo kmetov in delavcev.

A. R.

Dopisi.

Iz ribniške doline.

Gospod urednik! Zadnjič Vam je nekdo pisal, da je tvrdka Šutej v Jelenjoli neoporečna. Jaz sem bil štiri leta v vojni in ne vem, kaj se je med tem godilo doma. Pred vojno pa vem, da so na Šutejevi žagi vladale takšne razmere, da

bi se jih smel sam Bog usmiliti. Delavci so bili slabo plačani; če je kdo zbolel, so ga kar odpeljali v Ribnico k zdravniku, ki se je potem moral ukvarjati z njim. Stanovanjske razmere so bile strašne. Poleg tega pa je uveden v podjetju po postavi prepovedani »trug« sistem; to se pravi, da je vsaka delavska družina bila primorana kupovati svoje življenjske potreščine pri gospodarju, ki jih je računal, kakor je hotel. Tako se je dogodilo, da je bil delavec gospodarju vedno več dolžan kakor pa je zaslužil, in zgodilo se je večkrat, da je potem gospodar delavca sodnijsko zarubil. To je resnica. Tvrdba Šutej pa je imela silno velike dobičke, ker je dobivala les iz gozdov kneza Auersperga skoro zastonj. Sedaj se bo to nadaljevalo, čeprav so ti gozdovi postali državni. Prosimo, da bi enkrat prišel v naš kraj obrtni nadzornik! Prepričani smo, da takega še ni videl.

Iz Kočevja.

Čujemo, da namerava deželna vlada razpustiti naš občinski odbor. Ta nemčurski odbor sicer res ni storil nič dobrega za ljudstvo, ker je v njem gospodovala nemška buržoazna klika. vendar mislimo, da tako tudi ne bo šlo, kakor hočejo nekateri slovenski dohtarji. Čujemo, da bi rad postal kočevski župan dr. Sajovic, ki piše pri odvetniku Rajhu in ki se je priženil h Kajfežovi sestri. Mislimo, da se mora ta reč tako urediti, da bodo prišli v odbor možje iz ljudstva, ki bodo res delali za ljudski blagor. O Kajfežu, o katerem pravijo, da je med vojno zaslužil več milijonov, pa se čuje, da namerava postati ravnatelj v »Sparkassi«. Kočevski Slovenci in delavci bi tako prišli iz dežja pod kap. Saj Kajfeža kot podjetnika dobro poznamo. Sedaj se dela velikega »Jugoslovana«, med vojno pa vemo, kako je bilo. On je pač samo trgovec in vedno misli na — sebe.

Pri rudniku so stanovanjske razmere neznosne. Pri nas bi se pridelalo premoga mnogo več, če bi bilo dovolj dobrih stanovanj, da bi se mogli tod naseliti delavci. O razmerah pri kočevskem rudniku bo treba veliko pisati, in pošteno prijeti trboveljsko družbo, da vsaj nekaj stori v tem oziru. Delavce pa opozarjamo, naj se ne mešajo v družbo dohtarjev in drugih bogatih ljudi, ki jih vabijo samo takrat, kadar jih rabijo. Delavci spadajo v socijalistično organizacijo.

Iz Črnomlja.

V našem okraju vlada velika beda; možje, očetje in sinovi so v Ameriki, odkjer ne morejo še ničesar pošiljati v domovino, kakor so pošiljali pred vojno. Naše okrajno glavarstvo pa je skoro vse prošnje za ameriško podporo odbilo. Seveda so temu krivi tudi različni župani, ki so med vojno obogateli, in so ljudstvu nevoščljivi za tistih par krajcarjev, ki jih daje ameriška podpora. Skoro vse prošnje so bile odbite, čeprav je v postavi jasno rečeno, da dobe to podporo vsi, kateri so v potrebi in je njih oče ali mož ali sin v Ameriki. Vsi, ki so prizadeti, naj vložijo nove prošnje na glavarstvo, ki jih mora ugodno rešiti, če je potreba prošnikov jasna. Župani morajo delati pravično in nepristransko, sicer jih bo zadela odgovornost napram ljudstvu in postavi. Prizadeti naj toraj vložijo nove prošnje in če jim ne bo ugodeno, naj se pritožijo na deželno vlado.

Novo mesto.

Pri nas imamo »župana« Rozmana, ki gospodari v občini in z njenim premoženjem, kakor kakšen paša. Občinskih sej vobče ni in občinski zakon se tepta z obema nogama. Občinarji se silno pritožujejo, pošiljajo deputacijo za deputacijo k deželni vladi s hudimi pritožbami —

vse zaman. Ali za g. Rozmana ne velja občinski red? Seveda se more to goditi le pod pokroviteljstvom pristojnih oblasti. Če namignemo, da je vodja okrajnega glavarstva v Novem mestu stalni Rozmanov gost, potem je umljivo, da je neomejeno paševanje Rozmanovo mogoče. Glede aprovizacije in manipulacije občinskega premoženja imajo vse politične stranke v Novem mestu pritožbe, ki so jih deloma tudi predložili deželni vladi. G. poverjenik za notranje zadeve pa štiti g. Rozmana s svojo atvoriteto in meče vse pritožbe v koš, deputacije pa odpravlja s praznimi obljubami. Zahtevamo z vso odločnostjo, da se občinsko gospodarstvo nepristransko preišče in da se uveljavi občinski red, zlasti, da se redno sklicujejo občinske seje. Prosimo za nujno od pomoč, sicer odklanjamo odgovornost za vse posledice, ki pridejo, ako se ne zadosti upravičenim zahtevam občinarjev.

Po svetu.

„Mir.“

Zelo zanimiv članek o pariškem mirovnem posvetu prinaša v 140. številki „Naprej“. Članek je napisal Abditus, ki izvaja sledeče: V Parizu ne sklepajo miru, temveč le na novo urejujejo in razdeljujejo svet. Ta nova ureditev pa ne temelji na načelih pravičnosti, ampak hoče le zadovoljiti interesom kapitalistične družbe. Gre le za to, da zmagovalci kolikor mogoče največ oropajo premagance. Med premaganci so tudi nekateri prijatelji antante, kakor Slovenci in Hrvati, ki so ves čas vojne pričakovali, da bo zmagovalna antanta izpolnila vse njihove želje. Tudi te tihe sobojevnike so sedaj v Parizu takorekoč obglavili. Kajti tam se ne brigajo ne za narodnostna načela, ne za etnografična načela, edino merilo jim je gospodarstvo. In s tega vidika prisojajo vso Koroško Nemški Avstriji in Trst z velikanskim zaledjem Italiji. Sklepajo takole: „Tam onstran Karavank je res nekaj Slovencev. Njih gospodarska centra sta Celovec in Beljak, tja teko vsa pota iz slovenskega dela Koroške. Oba ta dva gospodarska in administrativna centra pa ležita po njihovem prepričanju v zaključenem nemškem ozemlju, ki se z vsemi štirimi brani priti v Jugoslavijo. Torej so Karavanke naravna meja med Nemško Avstrijo in Jugoslavijo.“ Glede Trsta pa pravijo: „Trst ni zgolj mesto samo in njegovo bližnje zaledje, Trst so tudi železnice in ceste, ki vodijo vanj. Trst je Beljak in Trbiž. Trst je bohinjska železnica in karavanški predor, Trst je južna železnica.“ Na takšen način torej kujejo mir, mir, ki ni drugega nego najbolj jasno izraženo kapitalističnega in imperijalističnega pohlepa. Proti temu kapitalističnemu izkoriščanju je eno samo sredstvo: skupen boj proletarijata vsega sveta.

Socijalizem zmaguje.

15. junija so bile v čehoslovaški republiki volitve za občinske zastope. Izid teh volitev je zmaga socijalistične ideje in poraz meščanskih strank. V Pragi so dobili socijalisti 46 mandatov, meščanske stranke 44. V Plznu so dobili socijalisti 73 % vseh mandatov, v Kladnu pa 58 %. Kolikor je doslej znano o izidu, bo imelo več sto občin po deželi in nekaj mest v odborih socijalistično večino. Kakor kaže, bo Čehoslovaška kmalu socijalistična republika. Na jesen bodo volitve v narodno predstavništvo, ki bodo še jasneje pokazale socijalistično stran čehoslovaške republike. Volilni red za občine je zgrajen tako demokratično kakor v nobeni drugi državi. Volitve so se izvršile povsem mirno. Na predvečer volitev in na dan volitev je vlada prepovedala, da bi točili alkoholne pijače.

Belgijski socijalisti

so sklenili oster protest proti sklepom pariške konference, ki prete provzročiti novo vojno.

Nemčija

je podpisala mirovno pogodbo. Kakor poročajo listi, vlada zaradi tega v državi velika žalost in potrlost. V Parizu pa slave mir.

V Italiji

je odstopil dosednji ministrski svet z Orlandom na čelu, ki zastopa Italijo na pariški mirovni konferenci. Ob tej priliki je razglasila socijalistična parlamentarna skupina, da ne gre le za ministrsko krizo, temveč za krizo režima.

Zločinec Viljem I.

Kakor poročajo listi, bo izročen bivši nemški cesar Viljem I. antanti 1. julija. Pripeljan bo kot državni ujetnik v pariške zapore.

Rumunija.

Tudi Rumuni niso zadovoljni s sklepi pariške mirovne konference. Bajе bodo odšli rumunski delegati iz Pariza, ne da bi podpisali mirovne pogodbe.

Lepa polt lice in rok pri-
nese mnogo
prednosti tako v zdrav-
stvenem kakor v dru-
štvenem oziru. Feller-
jeva popolnoma ne-
škodljiva preizkušena
„Elza“ pomada za ob-
varovanje in negovanje
kože, odstrani nečistost
kože, ožja prišče, brani
proti solnčarici,
solnčnim pegam, bori,
razkavosti, velosti kože.
Lonček močnejše vrste
6 kron. Omot in poš-
tina se računa pose-
bej naj-
ceneje

Fellerjevo lilijino mlečno milo „Elza“, katero
je danes še zelo drago ali ima še iste dobrote
in neškodljivosti kakor pred vojno. Boljše
in finejše za negovanje kože v današnjem
času si niti misli-
ti ne moremo.

Bujne lase samo s Fellerje-
vo „Elza“ Tanohina pomado za rast las. Okrepi
kožo na glavi, preprečuje plešavost in pre-
zgodnjo osivelost. Lonček močnejše vrste 6 K.
Omot in poština se ra-
čuna posebej najceneje.

**Za vsakdanje nego-
vanje telesa** so Feller-
jeve „Elza“
toaletne pastilje za u-
mivanje telesa, otroške
kopeli, kakor za ustno
vodo itd. Cena kartonu
1 K 50 v. — **5 seboj
vzeti** in povsod v žepu
nositi se more bol
ublažujoč, hladeč, o-
svežujoč Fellerjev „Elza“
mentolni migrenski črtnik. V teseni cevki
1 K 50 v. Izvrsten proti glavobolu in migreni,
rabi se tudi proti vbodljavi in ranitvi. **Voda
za oči** (collyrium) 2 K 50 v. **Kapljice proti
zobobolu** 2 K 50 v. **Pravi zagorski prsni
sok proti kašlju** steklenica 4 K. **Fran-
covo žganje** v stekl. 6 krona in 16 krona
Za želodec, prava švedska tinktura,
velika stekl. 10 krona balzam (melen) mala
steklenica 2 K

Kurja očesa
odstrani brez bo-
lečin Fellerjeva
turist. tinktura
„Elza“ (tekočina)
skupaj s čopi-
čem 3 K in turist.
obliž po 3 K in
1 K 50 v. **Proti
potenju tele-
sa in nog** je
Fellerjev „Elza“ prašek z vsipom 1 K 50 v.

Krmlni prašek za živino davno pozna-
ni se zopet dobi. Karton 2 K. Omot in poš-
tina se računa posebej in najceneje. Kdor
naroči več, mnogo prihrani. Naročiti je treba
pri lekarnarju **EVGENU V. FELLER, Stu-
biča, Elza trg št. 358 (Hrv. Zagorje).**

Kurz kovanih kron bivše avstro-ogr-ske države in kovanih srebrnih črnogorskih perpera od 1, 2 in 5 kron v srebru s kurzom dinara se izenači, t. j. da velja pri naših državnih blaginjah ena srebrna kovana krona ali srebrni kovani perpar en dinar.

NAROČNIKOM!

Prvo četrtletje se bliža koncu, zato Vas pozivljamo, da takoj obnovite naročnino potom nakaznice za prihodnje četrtletje (3 K). Ob tej priliki pridobivate tudi nove naročnike, da se naš list še poveča in polepša.

Uprava „Ljudskega Glasu“
Ljubljana, Frančiškanska ul. 61.

MALI OGLASI.

Za vsako vrsto je plačati 1 K naprej. Pri več kot petkratnem oglaševanju velja vrsta le 80 vinarjev.

Dobro želodčno sredstvo so Fellerjeve lagodno odvajalne rabarbarske „Elsa-kroglice“. Tvorijo tek in okrepijo želodec. 6 škatlic velja samo K 12.—. Pri ženskah in otrocih so zelo priljubljene. Naročijo naj se pristne naravnost pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 358 (Hrvaško). Bolečine olajša sigurno Fellerjev „Elsa-fluid“. Ovoj in poštnina se zaračunajo posebno, ali najceneje, čim več se naenkrat naroči, tem več se prištedi.

Obiskujte naše shode!

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico v Ljubljani

vpisana zadruga z omejeno zavezo.

Društvo je ustanovljeno leta 1908 ter ima sedaj 3330 članov. Iz računskega zaključka za leto 1917/1918 je razvidno, da znaša:

rezervni sklad	K 30.893.—
dispozicijski sklad	20.000.—
bolniški sklad	21.000.—
pogrebni sklad	10.000.—
deležni sklad	100.901.14

Zaostali po umrlih članih dobé posmrtno podporo. Člani, ki so bolni dobé bolniško podporo.

Društvene prodajalne so v Ljubljani in okolici, na Jesenicah, Savi, Koroški Beli in Trzinu.

Kot član pristopi lahko vsakdo. Pristopnina znaša K 1, delež K 50.

Pisarna in centrala:

Ljubljana - Spodnja Šiška, Kolodvorska ulica šte. 56.

G. KELLER:

DON CORREA.

(Dalje.)

Ali pa zna sedaj pošteno ljubiti, ga je vprašala gospa Feniza in ga poljubila, še predno je mogel odgovoriti.

Tako je šlo dan za dnem, dokler ni bila prej tako umerjena in ponosna gospa de Cercal popolnoma očarana in izgubljena v strasti; Don Correa pa ni imel niti časa niti misli, da bi se bil začudil nad tem čudežem, saj je bil sam popolnoma zajet od zaljubljenega požarja. Skratka, ni se dalo več dognati, kdo izmed obeh je drugega v tako kratkem času zapeljal in izpremenil. In tako sta se na vse zadnje, ker ni bilo nobenih ovir, zaročila in pripravila poroko, ki bi se naj brzo vršila.

Donna Feliza je komaj vprašala, odkod je in je bila zadovoljna z bajko ki ji jo je pripovedoval z namenom, da ji bo nekega dne že razodel kdo prav za prav je. Tem brezskrbneje pa se je sedaj udal veselju, s katerim ga je polnila njena zaljubljenost, v kateri ga je oblačila, krmila, napajala in ljubkovala, ker je bil uverjen, da velja vse to samo njegovi osebi.

Poroko so praznovali v palači malega mesta Cercala, ki je ležalo na oni strani brega. Poročni izvešt, ki je šel preko gore, se je bliščal in svetil daleč na okolo in je naznanjal, da jemlje lepa gospa Feniza v drugič moža; vendar pa prav za prav ni bil nihče vesel, kot samo ona in njen ženin. Ta pa ni opazil prav ničesar in se je samo veselil, sijaja, s katerim je hotel nekoč presenetiti svojo nevesto, ko bi se zopet povrnila stara sreča in moč. Samo v stari cerkvi ga je po poroki nekaj čudno dirnilo. Ob nagrobniku prvega moža gospe Fenize, ki je bil postavljen ob nekem stebru, je slonela koščena, žoltobleda komornica v svoji rdeči prazniški obleki in je z mrko bleščečim pogledom ošinila veselega gospoda Correo. Ljudje so jo bili osumili, da je onega grdega postarnega moža, ki je prinesel večino bogastva v hišo v spanju spravila s sveta in počela še razne druge reči, ki ji jih je ukazala njena lepa gospa.

Correa vsega tega ni vedel, zato mu je oni nenavadni pogled kmalu izginil iz spomina.

Kakega pol leta je živel kakor na otoku Kalipso, potem pa se je Salvadorju Correi zopet s podvojeno močjo zbudila stara podjetnost, ki mu ni dala še dalje tako mehkužno živeti in sanjati. Že je bil dobil skrivna poročila, da ga vlada potrebuje in da ga hoče vključ v njegovim sovražnikom obdati z višjim dostojanstvom zato se mu je zdelo primerno, da bi potoval v Lisabono in stvari dejal v red. Žena pa bi za sedaj naj še ne izvedela, kaj je z njim, ampak se preselila v njegovo palačo šele, ko bi bilo vse končano. Zato ji je povedal samo to, da ga nujni posli silijo na pot in ko je vsled tega prek in prek zardela, se za to ni posebno zmenil, jo je pogladil po zardelih licih in se napravil v hlev, da bi izbral konja zase in za svojega hlapca. Prišel pa je hlevar sam, ki je vprašal, kaj želi in ko je Don Correa izbral dva konja, ki se naj osedlata, je hlevar spoštljivo snel svojo usnjeno čepico, se okorno, toda globoko poklonil in uljudno rekel, da so konji last njegove milostne gospe in da bo nemudoma povprašal, kaj meni ona. Nato se je zopet vzravnaval pokoncu, Don Correa, ki ga je pozorno opazoval, pa mu je pritisnil zaušnico in ga vrgel iz hleva, ne toliko iz sirovosti, kolikor vsled prirojene zakonske politike, za katero je v tem slučaju brez posebnega iskanja dobil priliko, da si je bil sicer na tem polju še precej neizkušen. Nato je zapovedal enemu izmed hlapcev z osornim glasom in strogim pogledom, naj osedla dva konja in se pripravi na pot, sam pa je šel zopet gor v dvorano, s čevlji in ostrogami in ogrnjen v stari plašč.

Ko je vstopil, je bila gospa ko smrt blede in tako zmedena, da ni mogla nič reči ne storiti. Ob njej sta stala hlevar, ki je z roko pokrival svoj razmršen čop, in komornica. Correa, ki ni še ničesar sumil in je bil nedolžno dobre volje, je objel gospo za slovo in ji takole mimogrede povedal, da je hlevarja, ki ni hotel poslušati njega, svojega gospodarja, baš spodil iz službe, in ker gre ob enem, da odslovi tudi rdečekirilo komornico, ker mu njen obraz ne prija.

(Dalje prih.)

Ali trpite revmatične in mišične

BOLI? —

Porablajte davno preizkušeni najtrdo-vratnejše boli ublažilo, ki so ga ra-bili že mnogobrojni zdravniki in pri-poročali

Elsa-Fluid

6 dvojnih ali 2 specialni steklenici 24 K. Proti želočnim bolečinam je mljejo fellerjeve rabarbarne

Elsa kroglice

6 škatlic K 12.—. Edino prave pri lekarnarju Evgenu V. Feller, Stubica, Elsatrg 538. Hrv. Zagorje. Zavoj in poštnina se priračuna posebej, ali najceneje, kolikor več se torej obenem naroči, tem več se prihrani. 1

Miši-podgane stenice-ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porablja moja najbolj preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 5.—, za podgane in miši K 5.—; osobito ostra pasta za podgane K 6.—; za ščurke K 5.—; posebno močna tinktura za stenice K 5.—; uničevalec moljev, prašek za uši v obleki in perilu, proti mravljam, proti ušem pri perutnini K 3.—; prašek proti mrčesom 2:50 in 5 K; tinktura proti ušem pri ljudeh 3 K; mazilo za uši pri živini 2 K; tinktura za bolhe pri pseih 1:50; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 3.—. — Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 45., Petrinjska ulica 3.

Vsak naj pridobi vsaj dva naročnika!

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

: registrovana zadruga z omejeno zavezo :

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne, v sobotah in dnevih pred prazniki pa od 8. do 1. ure popoldan in jih obrestuje po čistih 3%.

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejša plake in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke.

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd.

Stereotipija. Litografija.